

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення зміни до пункту 41¹
постанови Кабінету Міністрів України
від 9 грудня 2020 р. № 1236»

1. Мета

Запобігання стрімкому зростанню цін на природний газ побутовим споживачам на період дії карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, припинення зловживання окремими постачальниками монопольним становищем на ринку природного газу та захисту вразливих споживачів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Запровадження повністю ринкових цін на газ для населення, яке було однією з основних тем переговорів з МВФ впродовж багатьох років, відкладалося багато разів, але з 1 серпня 2020 року таки стало реальністю відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 1 липня 2020 р. № 542 «Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу».

Передбачається, що газопостачальні компанії пропонують побутовим споживачам свою ціну, а ті, якщо ціна їх не влаштовує, можуть змінити постачальника.

За даними НКРЕКП, в Україні майже 12.5 млн споживачів газу. Половина з них мають приватні будинки, інша - живуть у багатоквартирних будинках.

У приватних будинках близько 40% мають газову плиту і котел, у багатоквартирних 28% мають газову плиту і 14% - плиту разом з котлом. Саме ці категорії споживачів потенційно більше інших можуть бути зацікавлені у пошуку кращих цінових пропозицій та зміні постачальника.

Разом із тим, відбулося стрімке зростання вартості газу на гуртових європейських ринках. Поміж причин – очікуване різке зниження температури повітря. Ціна природного газу на нідерландському TTF (контракт «на добу наперед») у понеділок зросла до \$284 за тисячу кубічних метрів. Це на \$26 більше, ніж під час попередніх торгів. Такими високими гуртові ціни у Європі востаннє були понад 2 роки тому – наприкінці грудня 2018-го.

Крім того, головна перевага вільного газового ринку для споживачів не в тому, що вони можуть міняти постачальників, а в тому, що постачальники конкурують між собою, і не можуть дозволити виставляти своїм клієнтам захмарні рахунки, як це зазвичай робить монополіст.

Результати ж проведеного Міненерго моніторингу, показали інакшу картину.

UB
Міністерство енергетики України
№КМ/1.1-7.3-1021 від 25.01.2021
Вітренко Юрій (В.о. МІНІСТРА
ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ) 25.01.2021
21:12

За нашими оцінками, в серпні-грудні 2020 року через наявність домінуючого положення у регіональних газопостачальних компаній побутові споживачі переплатили 8.4 млрд грн (або 670 гривень на кожного абонента). Зокрема, середня ціна регіональних газопостачальних компаній на 36% перевищувала ціну ГК «Нафтогаз України», при цьому доля цих постачальників в сегменті продажу газу для потреб побутових споживачів складала більше 90% (розрахунки додаються).

Окрім цього, ПАТ «Газпром» продовжує зловживати своїм домінуючим положенням, зокрема не продає газ своїм європейським покупцям на східному кордоні України, обмежує експорт газу незалежних російських постачальників, а також блокує експорт газу з Центральної Азії. Через це оптова ціна на газ є менше справедливої ринкової ціни на газ в Україні, тобто рівня «хаб мінус». Через це українські побутові споживачі в серпні-грудні 2020 року додатково переплатили 5.3 млрд грн (або майже 430 гривень на кожного абонента).

В січні 2021 року, як зазначалося вище, спостерігається тенденція подальшого підвищення цін на європейських ринках, що може призвести до подальшого зростання цін на газ для вразливих споживачів ще на 14%. Через це середня платіжка одного абонента в лютому 2021 року може зрости на 175 грн.

Враховуючи викладене, передбачається запровадження державного регулювання ціни на газ на період карантину з метою захисту побутових споживачів (населення) від їх надмірного зростання.

3. Основні положення проекту акта

Проектом постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» передбачається внести зміну у постанову Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 “Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, в частині поширення з 1 лютого 2021 р. до 31 березня 2021 р., граничної ціни на природний газ за договорами постачання між об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків та постачальниками, у тому числі постачальником “останньої надії”, на рівні 6 гривень 99 копійок за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість та плати за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).”.

4. Правові аспекти

Проект постанови розроблено на виконання підпункту 2 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 132 стосовно вивчення питання щодо обґрунтованості рівня роздрібних цін на природний газ та послуги з його транспортування і розподілу, що постачається, зокрема побутовим споживачам та формування узгоджених пропозицій для Кабінету Міністрів України, а також відповідно до підпункту 1 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 13.01.2021 № 3.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту постанови не потребуватиме фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудої сфери, прав осіб з інвалідністю. Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності. Проект акта не виносився на громадське обговорення відповідно до вимог Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» призведе до зниження ціни на природний газ для побутових споживачів (населення) та/або об'єднань співвласників багатоквартирних будинків більше ніж на 30 %.

З 1 лютого 2021 року всі побутові споживачі України та/або об'єднання співвласників багатоквартирних будинків будуть сплачувати суттєво менше за природний газ.

За даними Міненерго, середньозважена ціна на газ в Україні в січні 2021 року була вище, ніж 9600 гривень за 1 тисячу кубічних метрів (в діапазоні від 6,99 до 10,8 тисяч). Відповідно, ціна буде знижена в середньому для населення України та ОСББ до 6999 гривень за 1 тисячу кубічних метрів.

В. о. Міністра енергетики України

Юрій ВІТРЕНКО

« ____ » _____ 2021 року